

Judecătoria Hîncești

mun: Hîncești str. Chișinăului

nr.7

MD 3401

Tel/fax 269-2-29-76

E-mail. Jhn@justie.md

Суд Хынчешть

Г. Хынчешть Улица

Кишиневская № 7 MD 3401

Тел / факс 269-2-29-76

E-mail. Jhn@justie.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28

Prin prezenta, Judecătoria Hîncești, în temeiul prevederilor art.135 Constituția Republicii Moldova, art.4 din Legea cu privire la Curtea constituțională vă expediază pentru examinare conform competenței, sesizarea formulată de Cașu Iulian (avocatul inculpatului Dima Ion), privind excepția de neconstituționalitate a textului „din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive” conținute în prevederile art.63 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală.

Anexe:

- 1) Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate înaintată de reprezentantului inculpatului Dima Ion, avocatul Cașu Iulian inițiată în cauza penală privind învinuirea lui Dima Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(3) Cod penal – în original (20 file);
- 2) Încheierea Judecătoriei Hîncești din 18.12.2023 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (4 file);
- 3) Extras din materialele cauzei penale privind învinuirea lui Dima Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(3) Cod penal (dosar nr.1-298/22);
- 4) plângerea înaintată de avocatul Iulian Cașu în interesele lui Dima Ion în conformitate cu art.313 Cod de procedură penală, împotriva acțiunilor de urmărire penală;
- 5) copia rechizitoriului și extras din procesul verbal al ședinței de judecată

Încheiere cu actele depuse, conține un număr de 72 file (inclusiv prezenta scrisoare de remitere).

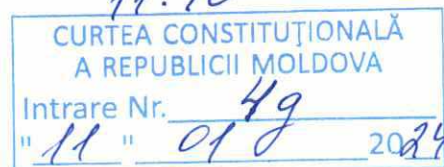
În caz de necesitate, la solicitare în adresa dvs vor fi remise și alte materiale din cadrul cauzei penale (dosar nr.1-298/22).

Cu înalte considerațiuni,

**Judecătorul Judecătoriei
Hîncești (sediul Central)**

Tamara Mereuță

Ex. asistent judiciar Stratu Inga

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

1. Nume: Cașu

2. Prenume: Iulian

3. Funcția: Avocat

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

La data de 11 ianuarie 2022, de către ofițerii din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică, lui Dima Ion Vasile i-a fost aplicată măsura preventivă nonprivativă de libertate prevăzută la art. 182¹ din Codul de Procedură Penală – înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport, fapt care se confirmă prin procesul-verbal de înlăturare de la conducerea vehiculului.

Prin ordonanța ofițerului de urmărire penală al SUP a IP Hîncești, inspector Cristina Tăbăcaru din 14 ianuarie 2022, Dima Ion Vasile a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. 3) Cod Penal.

Prin Încheierea Judecătoriai Hîncești (sediul Central) din 25 ianuarie 2022, judecător de instrucție Valentina Suruceanu, a fost admis demersul procurorului în Procuratura Hîncești, Inga Boișteanu, și a fost aplicată în privința lui Dima Ion Vasile, măsura preventivă sub formă de – ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pe un termen de 30 zile.

Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2022 a fost respins recursul declarat de avocatul Cașu Iulian și menținută Încheierea Judecătoriai Hîncești (sediul Central) din 25 ianuarie 2022 prin care fost aplicată în privința lui Dima Ion Vasile, măsura preventivă sub formă de – ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pe un termen de 30 zile.

Prin ordonanța procurorului în procuratura Hîncești, Inga Boișteanu din 25 februarie 2022, Dima Ion Vasile a fost pus sub învinuire fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. 3) Cod Penal.

La data de 02 martie 2022, avocatul Cașu Iulian în interesele lui Dima Ion a depus o cerere procurorului Inga Boișteanu prin care a solicitat restituirea permisului pe numele titularului Dima Ion Vasile, în legătură cu expirarea termenului măsurii preventive de 30 zile.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Hîncești, Inga Boișteanu din 15 martie 2022 cererea privind restituirea permisului de conducere a fost respinsă.

Prin ordonanța procurorului adjuncț interimar al procurorului-șef al Procuraturii Hîncești, Ovidiu Scutelnic din 15 aprilie 2022 plîngerea în ordinea art. 299¹ alin. 1) din CPP a fost respinsă, cu menținerea ordonanței procurorului în Procuratura Hîncești, Inga Boișteanu din 15 martie 2022.

Prin încheierea judecătorului de instrucție din judecătoria Hîncești (sediul Central), Valentina Suruceanu din 31 mai 2022 a fost respinsă plîngerea avocatului Iulian Cașu în interesele lui Dima Ion formulată în ordinea art. 313 din CPP, cu menținerea ordonanței procurorului în Procuratura Hîncești, Inga Boișteanu din 15 martie 2022, prin care a fost respinsă cererea privind restituirea permisului de conducere titularului Dima Ion.

Prin decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 22 iunie 2022 s-a dispus inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Cașu Iulian în numele lui Dima Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2022.

Prin Încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 31 octombrie 2022, judecător Tamara Mereuță, a fost admis demersul procurorului în Procuratura Hîncești, Inga Boișteanu, și a fost prelungită în privința lui Dima Ion Vasile, măsura preventivă sub formă de – ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii pe fondul cauzei.

Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2022 a fost respins recursul declarat de avocatul Cașu Iulian și menținută Încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 31 octombrie 2022 prin a fost prelungită în privința lui Dima Ion Vasile, măsura preventivă sub formă de – ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii pe fondul cauzei.

La data de 04 octombrie 2022, avocatul Cașu Iulian în interesele lui Dima Ion a depus o plîngere procurorului ierarhic superior din cadrul procuraturii r-nului Hîncești prin care a solicitat anularea ordonanței de recunoaștere a lui Dima Ion în calitate de bănuît din 14 ianuarie 2022 și a ordonanței de punere sub învinuire a lui Dima Ion din 25 februarie 2022 în legătură cu expirarea termenului de 10 zile de menținere în calitate de bănuît conform art. 63 alin.1) pct. 2) din CPP.

Prin ordonanța procurorului-șef interimar al Procuraturii r-nului Hîncești, Valentina Grigoraș din 13 octombrie 2022 plîngerea avocatului Cașu Iulian în interesele lui Dima Ion privind anularea ordonanței de recunoaștere a lui Dima Ion în calitate de bănuît din 14 ianuarie 2022 și a ordonanței de punere sub învinuire a lui Dima Ion din 25 februarie 2022, a fost respinsă.

La data de 14 octombrie 2022, cauza penală de învinuire a lui Dima Ion Vasile în baza art. 264¹ alin.3) Cod Penal a fost trimisă în judecată, fiind repartizată aleatoriu judecătorului judecătorei Hîncești (sediul Central) Tamara Mereuță.

La data de 24 octombrie 2022, avocatul Cașu Iulian în interesele lui Dima Ion a depus plîngere în ordinea art. 313 CPP, prin care a solicitat anularea ordonanței de recunoaștere a lui Dima Ion în calitate de bănuît din 14 ianuarie 2022, a ordonanței de punere sub învinuire a lui Dima Ion în baza art. 264¹ alin.3) Cod Penal din 25 februarie 2022 și a ordonanței procurorului-șef interimar al Procuraturii r-nului Hîncești, Valentina Grigoraș din 13 octombrie 2022, plîngerea fiind repartizată pentru examinare judecătorului desemnat cu atribuțiile judecătorului de instrucție din cadrul judecătorei Hîncești (sediul Central) Valentina Suruceanu.

În legătură cu faptul că dosarul penal de învinuire a lui Dima Ion Vasile în baza art. 264¹ alin.3) Cod Penal a fost trimis în judecată, judecătorul desemnat cu atribuțiile judecătorului de instrucție din cadrul judecătorei Hîncești (sediul Central) Valentina Suruceanu a trimis plîngerea avocatului Cașu Iulian în interesele lui Dima Ion , formulată în ordinea art. 313 CPP privind anularea ordonanței de recunoaștere a lui Dima Ion în calitate de bănuît din 14 ianuarie 2022, ordonanței de punere sub

învinuire a lui Dima Ion din 25 februarie 2022 și a ordonanței procurorului-șef interimar al Procuraturii r-nului Hîncești, Valentina Grigoraș din 13 octombrie 2022 pentru examinare odată cu fondul cauzei de către judecătorul judecătoreiei Hîncești (sediul Central) Tamara Mereuță.

C. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare:

Verificarea constituționalității **prevederilor cuprinse în:**

- textul art. 63 alin.2) pct. 2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova și
anume: din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea
măsurii preventive,

text care pretindem că contravine art. 20, 23 alin.2), art. 26 alin. 1) -- 3), art. 54
alin.1) - 4) ale Constituției Republicii Moldova.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare

1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului

internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Incidența cu normele Codul de procedură penală al Republicii Moldova

Articolul 1. Noțiunea și scopul procesului penal

(1) Procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvîrșirea unei infracțiuni.

(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvîrșite, astfel ca orice persoană care a săvîrșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

(3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Articolul 2. Legea procesuală penală

(1) Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod.

(2) Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal.

(3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.

(4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 10. Respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane

(1) Toate organele și persoanele participante la procesul penal sînt obligate să respecte drepturile, libertățile și demnitatea persoanei.

(2) Limitarea temporară a drepturilor și libertăților persoanei și aplicarea de către organele competente a măsurilor de constrîngere față de ea se admit numai în cazurile și în modul strict prevăzute de prezentul cod.

E. Argumentarea pretensei încălcării a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Partea apărării contestă constituționalitatea textului de lege cuprins în art. 63 alin.2) pct. 2) din Codul de procedură penală: “din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive”, în măsura în care o măsură preventivă poate produce efecte juridice, respectiv poate îngrădi sau limita drepturile persoanei, nu doar odată cu aducerea la cunoștința persoanei a actului procesual de aplicare a măsurii preventive, dar și în alte circumstanțe.

Prin Încheierea Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 25.01.2022, judecător Valentina Suruceanu, a fost admis demersul procurorului în Procuratura Hîncești, Inga Boișteanu, și a fost aplicată în privința lui Dima Ion Vasile, măsura preventivă sub formă de – ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului din data cînd va fi adusă la cunoștință încheierea și mandatul judecătoresc.

Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08.02.2022 a fost respins recursul declarat de avocatul Cașu Iulian și menținută Încheierea Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 25.01.2022.

În conformitate cu art. 63 alin (1) CPP, bănuitul este persoana fizică față de care există anumite probe că a săvîrșit o infracțiune pînă la punerea ei sub învinuire. Persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuিত prin unul din următoarele acte procedurale, după caz:

- 1) procesul-verbal de reținere;
- 2) ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate;
- 3) ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuিত.

Potrivit art. 63 alin.2) pct. 2) din Codul de procedură penală, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuît: persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive.

Potrivit art. 175 alin. (1) CPP, măsurile cu caracter de constrîngere prin care bănuîtul, învinuitul, inculpatul este împiedicat să întreprindă anumite acțiuni negative asupra desfășurării procesului penal, securității și ordinii publice sau asupra asigurării executării sentinței constituie măsuri preventive.

Conform art. 176 alin. (1) CPP, măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuîtul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvîrșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

Conform art. 182 alin. (3) CPP, Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică ca măsură principală sau ca măsură complementară la o altă măsură preventivă și se dispune de către judecătorul de instrucție la demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală.

Conform art. 182 alin. (4) CPP Judecătorul de instrucție examinează, în cel mult 3 zile de la data depunerii, demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală cu privire la ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, cu emiterea unei încheieri care va conține una dintre următoarele soluții:

- a) admiterea demersului și ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport;
- b) respingerea demersului și restituirea permisului de conducere titularului.

În speță, permisul de conducere a fost ridicat de la inculpatul Dima Ion Vasile la data de 11 ianuarie 2022, de către ofițerii din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică, care l-au înlăturat de la conducerea mijlocului de transport, fapt care se confirmă prin procesul-verbal de înlăturare de la conducerea vehiculului și i-au ridicat nemijlocit permisul de conducere, în corespundere cu prevederile art. 182¹ din Codul de procedură penală.

Conform art. 298 din Codul de Executare, încheierea instanței de judecată privind ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, conform art.182 din Codul de procedură penală, se transmite spre executare organului de poliție rutieră în a cărui rază teritorială își are domiciliul prevenitul. Organul de poliție rutieră ridică permisul de conducere de la prevenit cu întocmirea unui proces-verbal, în care se indică persoana care a efectuat ridicarea actului, datele personale ale prevenitului, motivul ridicării și data întocmirii procesului-verbal. Permisul de conducere se păstrează la organul de poliție rutieră pînă la revocarea sau înlocuirea măsurii preventive aplicate.

Astfel, în cazul dat art. 298 din Codul de Executare nu poate fi pus în aplicare deoarece permisul de conducere a fost ridicat de la Dima Ion la data de 11 ianuarie 2022 de către angajații Inspectoratului de Poliție Hîncești.

Respectiv termenul măsurii preventive sub formă de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport trebuia să fie calculat din data de 11 ianuarie 2022, atunci cînd permisul de conducere a fost ridicat efectiv de la Dima Ion Vasile.

Din circumstanțele expuse mai sus reiese că o măsură preventivă poate produce efecte juridice, respectiv poate îngreuna sau limita drepturile persoanei, nu doar odată

cu aducerea la cunoștința persoanei a actului procesual de aplicare a măsurii preventive, dar și în alte circumstanțe.

Deasemenea o măsură preventivă nonprivativă de libertate poate fi aplicată nu doar printr-o ordonanță, dar inclusiv printr-o încheiere judecătorească, textul de lege contestat fiind formulat defectuos și prin prisma acestui fapt.

Din cauza existenței unui text de lege neconstituțional cuprins în art. 63 alin.2) pct. 2) din Codul de procedură penală și anume: “din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive, inculpatul Dima Ion Vasile s-a aflat sub măsură preventivă ilegal, fără o hotărîre judecătorească și fără un mandat judecătorec din data de 11 februarie 2022 și pînă pe data de 31 octombrie 2022, atunci cînd ilegal prin Încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 31 octombrie 2022, judecător Tamara Mereuță, a fost admis demersul procurorului în Procuratura Hîncești, Inga Boișteanu, și a fost prelungită în privința lui Dima Ion Vasile, măsura preventivă sub formă de – ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pînă la rămînera definitivă a hotărîrii pe fondul cauzei.

Ca urmare existenței unui text de lege neconstituțional cuprins în art. 63 alin.2) pct. 2) din Codul de procedură penală și anume: “10 zile din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive, procurorul pledează asupra faptului că termenul de 10 zile în interiorul căruia persoana bănuită urmează să fie pusă sub învinuire se calculează din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive.

Conform art. 63 alin. 3) din CPP, la momentul expirării, după caz, a unui termen indicat în alin.(2), organul de urmărire penală este obligat să elibereze bănuitul reținut ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă aplicată în privința lui, dispunînd scoaterea lui de sub urmărire sau punerea lui sub învinuire. În caz de prelungire a termenului de menținere în calitate de bănuit mai mult de 3 luni, ofițerul de urmărire penală este obligat să informeze imediat bănuitul despre aceasta.

Potrivit alin.(5) art. 63 Cod de procedură penală „calitatea de bănuیت încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuیت și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.” Punerea persoanei sub învinuire permite organelor de urmărire penală, pe de o parte, să efectueze acțiunile necesare urmăririi penale, iar pe de altă parte, să facă previzibilă situația persoanei fără a leza drepturile fundamentale ale acesteia.

Procedura scoaterii bănuیتului de sub urmărire penală este reglementată de art.284 Cod de procedură penală.

Prin Legea nr.264-XVI din 28.07.2006, art.63 Cod de procedură penală a fost completat cu un nou alineat, prin care s-a reglementat procedura de scoatere a persoanei de sub urmărire penală în cazul expirării termenelor reglementate de alin.(2) art.63 Cod de procedură penală, prin încetarea acestei calități de drept.

Aplicarea ulterioară a acestei norme a dus la lezarea drepturilor constituționale ale persoanelor, în special, prin refuzul organelor de urmărire penală și al instanțelor de judecată de a emite un act privind încetarea de drept a urmăririi penale și a calității de bănuیت.

Considerăm că pentru examinarea prezentei cereri sunt relevante și, implicit, aplicabile, raportat la termenele indicate în dispoziția art.63 Cod de procedură penală, prevederile art.230 Cod de procedură penală, care indică expres efectul nerespectării termenelor pentru întocmirea actelor de procedură, iar potrivit art.251 Cod de procedură penală, eventualele ordonanțe de recunoaștere în calitate de bănuیت sau învinuit, după expirarea termenelor indicate urmează a fi declarate nule, deoarece încălcarea normelor imperative nu vor putea fi înlăturate decât prin anularea ordonanței indicate.

Astfel, avînd la bază principiul contradictorialității (*art 24 Cod de procedură*

penală) și egalității armelor părților în procesul penal, precum și principiul legalității procesului penal (*art.7 Cod de procedură penală*), raportate la termenele prevăzute de art.63 Cod de procedură penală, termenul de 10 zile este un termen guvernat de către procuror, în interiorul căruia are atât dreptul, cât și obligația de a pune sub învinuire persoana bănuită de săvârșirea pretinsei infracțiuni. Dacă în acest termen nu se întreprinde această acțiune procesuală, după expirarea lui este incident dreptul bănuیتului - de a solicita scoaterea sa de sub urmărire penală ori încetarea procesului, având temeiul de a considera că Statul, în persoana procurorului, nu l-a găsit implicat în săvârșirea infracțiunii.

Acest drept al bănuیتului rezultă și din stipularea art.230 Cod de procedură penală, în conformitate cu care, dacă un drept procesual nu s-a exercitat într-un anumit termen, atunci el se consideră pierdut (*dreptul procurorului de a-l pune sub învinuire într-un termen concret stabilit de lege*). Astfel, având în vedere cele menționate consider că termenul de procedură în care procurorul avea dreptul să mă pună sub învinuire, în conformitate cu prevederile art.63 și art.230 Cod de procedură penală a expirat.

În contextul dat voi face referire la hotărârea Curții Constituționale prin care s-a dat interpretarea principiului constituțional *non bis in idem*. Respectiv, potrivit pct.6 din Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 23.11.2010 cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Codul de procedură penală (Monitorul Oficial 235-240/27, 03.12.2010), principiul constituțional de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă impune în linii mari autorităților publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a urmări de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

Având în vedere că, în orice societate democratică protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului, în exercitarea acesteia statul a instituit norme procesual penale, concentrate în Codul de procedură penală al Republicii Moldova,

care au drept scop, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, astfel încât persoana care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, și, pe de altă parte, să protejeze persoana și societatea de actele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere, comise în activitatea de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvârșite, pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Raportând cele expuse la cauza deferită judecății, calitatea de bănuiți în privința inculpaților, odată ce a încetat de drept, ca urmare a expirării termenelor prescise de alin.(2) art.63 Cod de procedură penală, le-a creat convingerea fermă că nu mai sunt bănuiți și urmăriți penal, adică o situație de certitudine privind finisarea procedurilor penale în privința lor.

Reluarea urmăririi penale contrar cerințelor stipulate în art.22 alin.(2) și art.287 alin.(4) Cod de procedură penală, precum și celor din art.4 al Protocolului nr.7 la Convenție, urmează a fi considerată ca o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței prevăzute în art.251 alin.(2) Cod de procedură penală. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv și din oficiu. Într-o astfel de interpretare, se conchide că actele și acțiunile organului de urmărire penală efectuate după expirarea termenului legal de ținere a persoanei în calitate de bănuit, sunt nule și procesul penal urmează a fi încetat.

Prezenta sesizare constituie invocarea, la nivel intern, a exercitării și protejării drepturilor decurgând din Convenția europeană a drepturilor omului, pentru îndeplinirea condiției de admisibilitate a epuizării căilor interne de atac precum și pentru respectarea principiului subsidiarității, înainte de sesizarea Curții Europene a Drepturilor Omului cu o plângere individuală, potrivit art. 34 și 35 din Convenție pentru încălcarea drepturilor prevăzute de art. 6 și 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

La pronunțarea sentinței în cauza penală de învinuire a inculpatului Dima Ion Vasile în baza art. 264¹ alin.3) din Codul Penal, judecătoria Hîncești (sediul Central)

urmează să soluționeze cererea apărării privind încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin.1) pct. 6) Cod de Procedură Penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragera la răspundere penală, ca urmare a expirării termenului de menținere în calitate de bănuît și asupra plîngerii avocatului Cașu Iulian în interesele lui Dima Ion , formulată în ordinea art. 313 CPP privind anularea ordonanței de recunoaștere a lui Dima Ion în calitate de bănuît din 14 ianuarie 2022, ordonanței de punere sub învinuire a lui Dima Ion din 25 februarie 2022 și a ordonanței procurorului-șef interimar al Procuraturii r-nului Hîncești, Valentina Grigoraș din 13 octombrie 2022, iar textul de lege neconstituțional cuprins în art. 63 alin.2) pct. 2) din Codul de procedură penală și anume: “10 zile din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive, este incident soluționării acestor chestiuni.

Determinarea cu precizie a momentului din care urmează să fie calculat termenul măsurii preventive este inerent garantării dreptului la un proces echitabil, **pentru a conferi previzibilitate și claritate normei restrictive** [s.a.] (a se vedea Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010).

F. Lista documentelor relevante

La prezenta sesizare urmează să fie anexate materialele dosarului penal nr. 1-298/22, care se află pendinte la judecătoria Hîncești (sediul Central), judecător Tamara Mereuță.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe proprie onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

13 noiembrie 2023

Cu respect,

în apărarea drepturilor și intereselor legale ale
inculpatului Dima Ion Vasile

Avocat: Cașu Iulian

18 decembrie 2023

mun. Hîncești

Judecătoria Hîncești sediul central, Republica Moldova

Instanța de judecată compusă din:

Președintele ședinței, Judecător

Tamara Mereuță

Grefier

Svetlana Ochișor

Cu participarea:

Procurorului – Boișteanu Inga

Avocatului – Cașu Iulian

examinând în ședință de judecată publică cererea reprezentantului inculpatului Dima Ion, avocatul Cașu Iulian, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală privind învinuirea lui Dima Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(3) Cod penal

C O N S T A T Ă :

În fapt, dosarul penal privind învinuirea lui Dima Ion , învuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal al RM a fost distribuit spre judecare aleatoriu, prin intermediul PIGD în regim automat, în baza fișei de repartizare din 14.10.2022 judecătorului Judecătoriei Hîncești Mereuță Tamara.

Ulterior, prin încheierea judecătorului de instrucție din 24 octombrie 2022, plângerea înaintată de avocatul Iulian Cașu, în interesele lui Dima Ion ,în conformitate cu art.313 Cod de procedură penală, împotriva acțiunilor de urmărire penală a fost remisă instanței de judecată care judecă cauza penală de învinuire a ultimului, în temeiul prevederilor art.297 alin.(4) Cod de procedură penală.

La data de 13.11.2023, reprezentantul inculpatului Dima Ion, avocatul Cașu Iulian, a înaintat o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

În motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, autorul sesizării a invocat faptul că , contestă constituționalitatea textului de lege cuprins în art.63 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală „din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive”, în măsura în care o măsură preventivă poate produce efecte juridice, respectiv poate îngreuna sau limita drepturile persoanei, nu doar odată cu aducerea la cunoștința persoanei a actului procesual de aplicare a măsurii preventive, dar și în alte circumstanțe.

Menționează autorul sesizării în cuprinsul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate faptul că, prin încheierea Judecătoriei Hîncești din 25.01.2022 a fost admis demersul procurorului, în privința lui Dima Ion fiind aplicată măsura preventivă sub formă de – ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului din data cînd va fi adusă la cunoștință încheierea și mandatul judecătoresc, încheiere menținută prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08.02.2022.

Se indică în continuare că, permisul de conducere a fost ridicat de la inculpatul Dima Ion la data de 11 ianuarie 2022 de către ofițerii din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică, care l-au înlăturat de la conducerea mijlocului de transport, fapt ce se confirmă prin procesul verbal de înlăturare de la conducerea vehiculului fiind ridicat nemijlocit permisul în corespundere cu prevederile art.182¹ Cod de procedură penală.

Totodată, în motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate se arată la prevederile art.298 Cod de executare cu mențiunea că, cazului dat nu sunt aplicabile prevederile articolului sus citat din motiv că, permisul de conducere a fost ridicat de la Dima Ion la data de 11 ianuarie 2022 de către angajații Inspectoratului de Poliție Hîncești. Respectiv termenul măsurii preventive sub formă de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport trebuia să fie calculat din data de 11.01.2022, atunci cînd permisul a fost ridicat efectiv de la Dima Ion.

Conchide autorul excepției de neconstituționalitate că ,o măsură preventivă poate produce efecte juridice, respectiv poate îngrădi sau limita drepturile persoanei, nu doar odată cu aducerea la cunoștința persoanei a actului procesual de aplicare a măsurii preventive, dar și în alte circumstanțe.

La fel, se indică că ,o măsură preventivă nonprivativă de libertate poate fi aplicată nu doar printr-o ordonanță, dar inclusiv printr-o încheiere judecătorească, textul de lege contestat fiind formulat defectuos și prin prisma acestui fapt.

Din cauza textului de lege cuprins în art.63 alin.(2) Cod de procedură penală, inculpatul Dima Ion s-a aflat sub măsură preventivă ilegal, fără o hotărâre judecătorească și fără un mandat judecătoresc din data de 11.02.2022 și până la 31.10.2022, când prin încheierea Judecătoriei Hîncești a fost admis demersul procurorului și prelungită măsura preventivă de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport până la rămânerea definitivă a hotărârii pe fondul cauzei.

Ca urmare a existenței textului de lege a cărui constituționalitate se invocă, procurorul pledează asupra faptului că, termenul de 10 zile în interiorul căruia persoana bănuită urmează să fie pusă sub învinuire se calculează din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive.

Indică în continuare autorul excepției de neconstituționalitate că pentru examinarea cererii sunt relevante și aplicabile, raportat la termenele indicate în dispoziția art.63 Cod de procedură penală, prevederile art.230 Cod de procedură penală, care indică expres efectul nerespectării termenelor pentru întocmirea actelor de procedură, iar potrivit art.251 Cod de procedură penală, eventualele ordonanțe de recunoaștere în calitate de bănuit sau învinuit, după expirarea termenelor indicate urmează a fi declarate nule, încălcarea normelor imperative neputând fi înlăturate decât prin anularea ordonanței indicate.

La fel, în textul excepției de neconstituționalitate se face referire la principiul contradictorialității și egalității armelor în procesul penal raportat la prevederile art.63 Cod de procedură penală și art.230 Cod de procedură penală, considerându-se în acest sens că termenul de procedură în care procurorul avea dreptul să pună sub învinuire în conformitate cu prevederile art.63 și 230 Cod de procedură penală a expirat.

Totodată în motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate se face mențiune și asupra hotărâii Constituționale, prin care s-a dat interpretare principiului constituțional non bis in idem (pct.6 din Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 23.11.2010 cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.63 alin.(6) Cod de procedură penală). Prin raportare, indică autorul excepției de neconstituționalitate că calitatea de bănuiți în privința inculpaților, odată ce a încetat de drept, ca urmare a expirării termenelor prescrise de la art.63 alin.(2) Cod de procedură penală, le-a creat convingerea fermă că nu mai sunt bănuiți și urmăriți penal, adică o situație de certitudine privind finisarea procedurilor penale în privința lor.

Reluarea urmaririi penale contrar cerințelor stipulate în art. 22 alin.(2) și art.287 alin.(4) Cod de procedură penală, precum și celor din art.4 al Protocolului nr.7 la Convenție, urmează a fi considerată ca o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței prevăzute în art.251 alin.(2) Cod de procedura penală. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv și din oficiu. Într-o astfel de interpretare, se conchide că actele și acțiunile organului de urmărire penală efectuate după expirarea termenului legal de ținere a persoanei în calitate de bănuit, sunt nule și procesul penal urmează a fi încetat.

Se arată în continuare că, această sesizare constituie invocarea, la nivel intern, a exercitării și protejării drepturilor decurgând din Convenția europeană a Drepturilor Omului pentru îndeplinirea condiției de admisibilitate a epuizării căilor interne de atac precum și pentru respectarea principiului subsidiarității, înainte de sesizarea Curții Europene a Drepturilor Omului cu o plângere individuală, potrivit art. 34 și 35 din Convenție pentru încălcarea drepturilor prevăzute de art. 6 și 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Conchide autorul excepției de neconstituționalitate că la pronunțarea sentinței în cauza penală de învinuire a lui Dima Ion în baza art.264¹ alin.(3) Cod penal urmează să se soluționeze cererea apărării privind încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. 1) pct. 6) Cod de

Procedura Penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, ca urmare a expirării termenului de menținere în calitate de bănuț și asupra plângerii avocatului Cașu Iulian în interesele lui Dima Ion, formulată în ordinea art. 313 CPP privind anularea ordonanței de recunoaștere a lui Dima Ion în calitate de bănuț din 14 ianuarie 2022, ordonanței de punere sub învinuire a lui Dima Ion din 25 februarie 2022 și a ordonanței procurorului-șef interimar al Procuraturii r-lui Hîncești Valentina Grigoraș din 13 octombrie 2022, iar textul de lege neconstituțional cuprins în art. 63 alin.2) pct. 2) din Codul de procedura penală și anume: "10 zile din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive este incident soluționării acestor chestiuni

În cadrul ședinței de examinare a ridicării excepției de neconstituționalitate autorul cererii, avocatul Cașu Iulian ce acționează din numele inculpatului Dima Ion a susținut integral cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate conform temeiurilor de fapt și de drept expuse supra.

Acuzarea, în persoana procurorului Boișteanu Inga, obiecții la cererea apărării nu a prezentat, considerînd-o întemeiată.

Audiind participanții la proces, examinînd cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și materialele cauzei penale, analizînd situația de față, prin raportare la dezideratele la care trebuie să răspundă ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată ajunge la următoarele concluzii.

Conform prevederilor art. 7 alin. (1) Cod procedură penală, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

Totodată, conform alin. (3) al aceluiași articol, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

În corespundere cu prevederile art. 7 alin.(3¹), la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitîndu-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Prin hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 09.12.2015, în temeiul în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova.

Punctul 107 din Hotărârea sus citată prevede că , în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

Prin articolul 135 alin.(1) lit.a), Constituția Republicii Moldova abilitază Curtea Constituțională cu controlul constituționalității tuturor legilor adoptate de Parlament, fără a face

nici o distincție între ele, prin urmare obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, prima condiție prevăzută de art.7 alin.(3¹) din Cod de procedură penală fiind îndeplinită.

Autorul excepției de neconstituționalitate este reprezentantul inculpatului, prin urmare excepția este ridicată de subiectul abilitat cu acest drept, autorul sesizării prelevându-se de un mijloc de acces indirect la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată, așa cum se prevede în pct.54 din Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, pct.76 din Hotărârea Curții Constituționale sus citată prevede că în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

Examinând relevanța și pertinența cererii de sesizare a Curții Constituționale, instanța conchide că, norma a cărei constituționalitate se solicită a fi ridicată este esențială pentru soluționarea cauzei, or *in abstracto* decizia Curții Constituționale în soluționarea excepției este de natură să producă un efect concret asupra conținutului sentinței din procesul aflat în curs de judecată.

Raportat la cea de-a patra condiție cumulativă de admisibilitate prevăzută de art.7 alin.(3¹) CPP – verificarea hotărârilor pronunțate anterior de către Curtea Constituțională cu privire la constituționalitatea acestei dispoziții legale, instanța conchide că prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

Astfel, instanța menționează că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82 din Hotărârea Curții Constituționale expuse supra.

În prezența circumstanțelor descrise și a normelor citate, instanța de judecată ajunge la concluzia că, cererea înaintată de apărătorul Iulian Cașu în interesele inculpatului Dima Ion privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea controlului constituționalității prevederilor textului conținut în prevederile art.63 alin.(2) pct2) Cod de procedură penală „din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive”, urmează a fi admisă în vederea sesizării Curții Constituționale cu privire la realizarea controlului constituționalității prevederilor art.63 alin.(2) pct2) Cod de procedură penală.

În conformitate cu prevederile art.7,342 Cod de Procedură Penală, art.135 alin.(1) lit.a) Constituția Republicii Moldova, instanța de judecată

DISPUNE:

Cererea înaintată de apărătorul inculpatului Dima Ion, avocatul Cașu Iulian privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală privind învinuirea lui Dima Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(3) Cod penal, se admite.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității textului „din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive” conținute în prevederilor art.63 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală.

Se remite Curții constituționale prezenta încheiere, sesizarea reprezentantului inculpatului Dima Ion, avocatul Cașu Iulian, extras din materialele cauzei penale privind învinuirea lui Dima Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(3) Cod penal și copia procesului verbal al ședinței de judecată.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecător

Tamara Mereuță